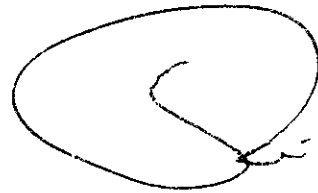

UCHWAŁA NR XIV/104/16
RADY GMINY UNISŁAW
z dnia 8 lutego 2016 r.

w sprawie przyjęcia gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Unisław na lata 2016-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1515, z późn. zm.¹⁾) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163, z późn. zm.²⁾) uchwala się, co następuje:

- § 1. Przyjąć gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Unisław na lata 2016-2025, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Unisław.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

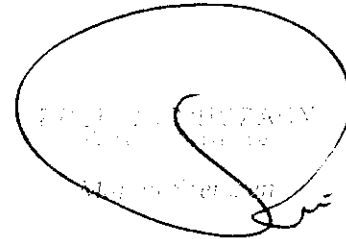
---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 1045 i poz. 1890.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 693, poz. 1045, poz. 1058, poz. 1240, poz. 1310, poz. 1359, poz. 1607 i poz. 1830.

Uzasadnienie do uchwały nr XIV/104/16 Rady Gminy Unisław z dnia 8 lutego 2016 r.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Urząd Gminy Unisław
Urząd Gminy Unisław
Urząd Gminy Unisław

Załącznik do uchwały Nr XIV/104/16
Rady Gminy Unisław
z dnia 8 lutego 2016 r.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY UNISŁAW
NA LATA 2016 - 2025**

**GMINA UNISŁAW
POWIAT CHEŁMIŃSKI
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO - POMORSKIE**

UNISŁAW 2016

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA	
1. STRUKTURA STRATEGII.....	4
2. PODSTAWY PRAWNE.....	6
2.1 PODMIOTY UCZESTNICZĄCE W PRZYGOTOWANIU STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY UNISŁAW.....	8
II. CZĘŚĆ ANALITYCZNO – DIAGNOSTYCZNA.....	10
1. PODSTAWOWE INFORMACJE.....	10
1.1 POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ.....	10
1.1.1 PODZIAŁ TERYTORIALNY, LICZBA LUDNOŚCI	10
1.1.2 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	11
1.1.4 OCHRONA ZDROWIA.....	12
1.1.5 SZKOLNICTWO.....	12
1.1.6 GOSPODARKA.....	13
1.1.7 TURYSTYKA.....	14
1.1.8 MIESZKAŃCY	15
1.1.9 POZIOM BEZROBOCIA.....	18
2.2 SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE UNISŁAW.....	20
2.3 IDENTYFIKACJA PODSTAWOWYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY UNISŁAW.....	27
3.3.1. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO.....	27
3.4 ANALIZA SWOT	38
III CZĘŚĆ PROGRAMOWA	
1.MISJE, CELE STRATEGICZNE I CELE OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	42
2.WDROŻENIE STRATEGI, MONITOROWANIE, JEJ REALIZACJA.....	54
3.UWAGI KOŃCOWE.....	55

WSTĘP

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 163), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2025 jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma ogromne znaczenie dla bezpieczeństwa społecznego mieszkańców Gminy Unisław a w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym i doprowadzić do integracji społecznej.

Pogłębiające się zjawisko ubóstwa rodzin, związane z bezrobociem, problemy egzystencji osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, niedostatek materialny rodzin szczególnie wielodzietnych, uzależnienie i przemoc w rodzinie to trudne problemy społeczne, które stoją do rozwiązania przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym. W znacznym stopniu od skuteczności ich rozwiązywania zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaką stanowi Gmina.

Systemowe podejście do rozwiązywania problemów rodziny powoduje, że dysfunkcje mające w niej miejsce nie są traktowane jako izolowane zjawiska dotyczące pojedynczych osób. Stąd, pomimo wielu różnych form pomocy skierowanych bezpośrednio na jednostkę, podejmuje się także pracę z całą rodziną, gdyż zmiany w jej funkcjonowaniu stanowią szansę na to, że następne pokolenie nie stanie się klientami pomocy społecznej, dlatego też najistotniejszą sprawą jest ochrona i zapewnienie warunków umożliwiających rozwój rodziny. Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2016 – 2025 jest dokumentem wyznaczającym główne kierunki działań mających na celu zapewnienie mieszkańcom Gminy Unisław coraz lepszej jakości życia i dążenia do zabezpieczenia ich podstawowych potrzeb. Działania te będą kierowane do wszystkich mieszkańców gminy, a w szczególności ku środowiskom, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Unisław składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno - analitycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno - programowych) tworzenia dokumentu.

Część diagnostyczno - analityczna zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno - gospodarczej w gminie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet, skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy).

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań. Ponadto przedstawione są ramy finansowe strategii, prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu oraz prowadzenia monitoringu jego realizacji. Dla realnej oceny stopnia wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych. Część programowa zawiera także omówienie projektów zaproponowanych przez przedstawicieli instytucji gminy i organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej.

Poszczególne części strategii zostały przedstawione za pomocą poniższego schematu:

**CZĘŚĆ
WPROWADZAJĄCA**

Informacja na temat organizacji strategii.
Uwarunkowania zewnętrzne (prawne i strategiczno-programowe) tworzenia dokumentu

**CZĘŚĆ
DIAGNOSTYCZNO -
ANALITYCZNA**

Analiza źródeł zastanych – danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięg działań jej mieszkańców.
Analiza źródeł wywołanych – ankiet, skierowanych do przedstawicieli środowiska lokalnego.
Identyfikacja mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej

**CZĘŚĆ
PROGRAMOWA**

Misja
Cele strategiczne, operacyjne, kierunki działań
wdrożenie strategii, monitorowanie jej realizacji
Programy i projekty

2. PODSTAWY PRAWNE

Podstawą prawną opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Unisław jest ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015, poz. 163 z późniejszymi zmianami), która nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Różnorodność występujących na terenie gminy problemów społecznych powoduje jednak konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych regulujących sferę pomocy społecznej, do których należy zaliczyć:

Ustawę o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2015r., poz. 114) wprowadzająca nowy system pozaubezpieczeniowych świadczeń społecznych, finansowanych w całości ze środków budżetu państwa. Ustawa ta reguluje sposób i zasady przyznawania świadczeń rodzinnych, do których zalicza się: zasiłek rodzinny oraz dodatki do niego (wśród których wyróżniono dodatek z tytułu urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, rozpoczęcia roku szkolnego oraz podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania), świadczenia opiekuńcze czyli zasiłek pielęgnacyjny oraz świadczenie pielęgnacyjne, a także jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka.

Ustawę o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003 r. (Dz. U. z 2011r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm). Ustawa o zatrudnieniu socjalnym stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Ustawa ma zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności osób bezdomnych w procesie wychodzenia z bezdomności, osób uzależnionych od alkoholu w procesie leczenia, osób uzależnionych od narkotyków w procesie leczenia, osób chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów oraz uchodźców. Drugą formą pomocy przewidzianą w ustawie jest wsparcie zatrudnienia osób, które uległy wykluczeniu społecznemu.

Ustawę o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375 z późn. zm.). Według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły

i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

Ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. (Dz. U. z 2014r., poz. 1118 z późn. zm.). Ustawa ta jest aktem prawnym wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce. Obszary, które reguluje ustawa to: prowadzenie działalności pożytku publicznego (działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego), uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencje z tym związane (warunki uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego), nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego, wolontariat.

Ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2015r., poz. 149 z późn. zm.). Ustawa określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej są realizowane przez instytucje rynku pracy działające w celu: pełnego i produktywnego zatrudnienia; rozwoju zasobów ludzkich; osiągnięcia wysokiej jakości pracy; wzmacniania integracji oraz solidarności społecznej.

Ustawę o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. (Dz. U. z 2015r., poz. 121 z późn. zm.).

Ustawę o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych z dnia 27 sierpnia 2004 r. (Dz. U. z 2015r., poz. 581). Ustawa określa: warunki udzielania i zakres świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2015r., poz. 1286, z późn. zm.). Rozwiązywanie problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Ustawodawca w art. 4 ust 1 stanowi: „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań gminy”.

Ustawę o pomocy osobom uprawnionym do alimentów z dnia 7 września 2007 r. (Dz. U. z 2013r., poz. 859 z późn. zm.).

Ustawę o dodatkach mieszkaniowych z dnia 21 czerwca 2001 r. (Dz. U. z 2013r., poz. 966 z późn. zm.) nakłada na władze samorządowe (wójta, burmistrza lub prezydenta miasta) obowiązek rozpatrywania wniosków osób uprawnionych do otrzymania dodatków

i wydawania decyzji administracyjnych w sprawie przyznania (bądź odmowy przyznania) dodatku mieszkaniowego. Wypłata dodatków jest zadaniem własnym gminy.

Ustawę o prawie energetycznych z dnia 10 kwietnia 1997r. (Dz. U. z 2012r., poz. 966).

Ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U. z 2015r. poz. 1390) określającą zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie, stosujących przemoc oraz zadania w zakresie przeciwdziałania temu negatywnemu zjawisku nałożone na poszczególne organy administracji rządowej oraz jednostki samorządu terytorialnego.

2.1. PODMIOTY UCZESTNICZĄCE W PRZYGOTOWANIU STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY UNISŁAW

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Unisław została przygotowana przy szerokim zaangażowaniu społeczności lokalnej. Wśród mieszkańców gminy przeprowadzono badanie ankietowe, w którym wzięło udział 50 osób reprezentujących różne grupy społeczne.

W ramach prac nad przygotowaniem strategii wykorzystany został zatem model partycypacyjny. Partycypacja oznacza udział obywateli w zarządzaniu sprawami społeczności, której są członkami. Mieszkańcy powinni stać się podmiotem, a nie przedmiotem przemian zachodzących na terenie gminy. Aby było to możliwe, konieczne jest budowanie społeczeństwa obywatelskiego, świadomego swojej mocy sprawczej i zaangażowanego w życie swoich „małych ojczyzn”. Partycypacja mieszkańców w procesach rozwojowych jest jednym z kluczowych warunków, aby rozwój był rzeczywiście widoczny. Oni sami powinni bowiem decydować, co jest dla nich dobre i co uważają za rozwój.

2.2. WYKORZYSTANE ŹRÓDŁA

W trakcie opracowywania dokumentu wykorzystano następujące kategorie źródeł:

A. Źródła zastane, do których można zaliczyć:

- dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego;
- dane pochodzące z Powiatowego Urzędu Pracy w Chełmnie;
- dane własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Unisławiu;
- dane pochodzące z Posterunku Policji w Unisławiu;
- dane pozyskane z Urzędu Gminy w Unisławiu.

B. Źródła wytworzone, którymi były:

- wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy. W badaniu wzięło udział 40 osób zamieszkujących teren gminy Unisław. Szczegółowe zestawienie danych dotyczące płci, wieku, statusu zawodowego oraz wykształcenia respondentów przedstawiono w dalszej części strategii.

II. CZĘŚĆ ANALITYCZNO - DIAGNOSTYCZNA

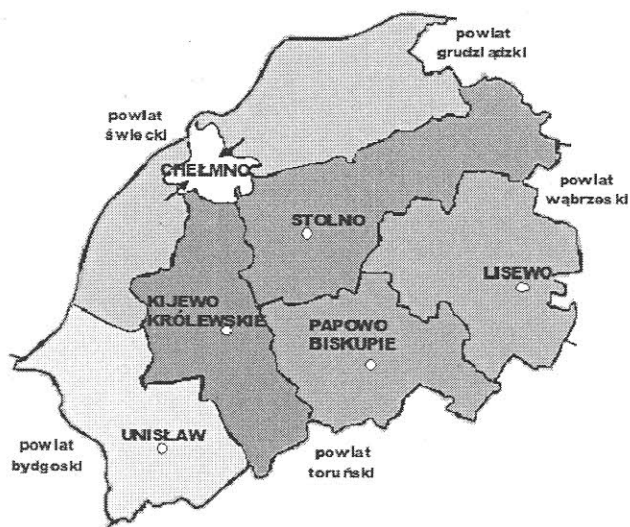
1. PODSTAWOWE INFORMACJE

1.1 POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ

1.1.1 Podział terytorialny, liczba ludności

Gmina Unisław położona jest w powiecie chełmińskim w województwie kujawsko - pomorskim na wysokim brzegu pradoliny Wisły, będącej linią dzielącą wysoczyzny morenowej i doliny Wisły, w przepięknym rejonie tzw. "basenu Unisławskiego".

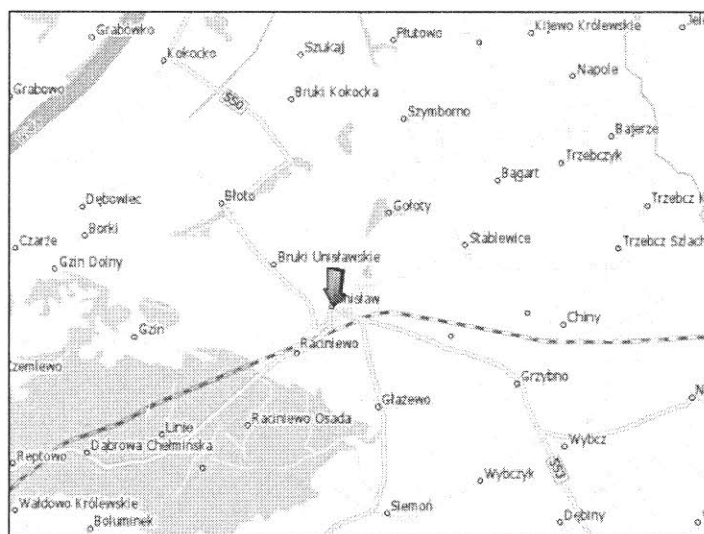
Rysunek 1. Gmina Unisław na tle powiatu chełmińskiego

Gmina Unisław zajmuje powierzchnię 72,45 km² co stanowi niecałe 0,1% powierzchni województwa kujawsko – pomorskiego.

Pod względem administracyjnym gmina dzieli się na 10 miejscowości: Błoto, Bruki Unisławskie, Bruki Kokocka, Głazewo, Gołoty, Grzybno, Kokocko, Raciniewo, Stablewice i Unisław.

Rysunek 2. Mapa Gminy Unisław

1.1.2. Infrastruktura techniczna

Sieć gazowa

Na terenie gminy Unisław gaz przewodowy nie jest dostępny.

Gospodarka odpadami

Gmina Unisław wchodzi w skład Związku Komunalnego Gmin Powiatu Chełmińskiego, którego zadaniem jest prowadzenie gospodarki odpadami komunalnymi. Na terenie gminy Unisław obowiązuje system gospodarowania odpadami komunalnymi i obejmuje wszystkich właścicieli nieruchomości. Ustanowione jest selektywne segregowanie odpadów obejmujące następujące frakcje: papier, szkło, metal, tworzywo sztuczne. Kilka razy na terenie gminy Unisław do roku organizowane są zbiórki zużytego sprzętu elektronicznego i elektrycznego, które pochodzą z gospodarstw domowych. Mieszkańcy gminy na bieżąco informowani są podmiotach odbierających odpady komunalne.

Elektroenergetyka

Sieć energetyczna jest dobrze rozwinięta i stanowi jednolity system krajowy. Gmina Unisław opracowała Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (zwany PGN). Dokument ten opisuje kierunki działań zmierzających do osiągnięcia przez naszą gminę celów pakietu klimatyczno-energetycznego tj. redukcji emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych i zwiększenia efektywności energetycznej.

Sieć drogowa

Na sieć drogową gminy Unisław składają się:

- drogi wojewódzkie,
- drogi powiatowe;
- drogi gminne.

Przewozy pasażerskie

Gmina posiada dość dobrze rozwiniętą sieć komunikacji autobusowej, która obsługuje zarówno połączenia o znaczeniu międzyregionalnym, jak i wewnątrz wojewódzkim, oraz linie kolejową na trasie Toruń – Bydgoszcz.

Infrastruktura komunikacji elektronicznej

Na całym obszarze gminy dostępna jest telefonia przewodowa i potrzeby mieszkańców mogą być w pełni zaspokojone. Jedynym ograniczeniem jest bariera kosztowa występująca po stronie indywidualnych odbiorców. Ponadto gmina pozostaje w całości w zasięgu funkcjonujących na terenie kraju operatorów telefonii komórkowej.

1.1.3. Ochrona zdrowia

Ochronę zdrowia dla mieszkańców gminy zapewnia Gminny Ośrodek Zdrowia w Unisławiu. Zaopatrzenie w leki zapewniają apteki „REMEDIUM” oraz „APTEKA UNISŁAW” funkcjonujące w miejscowości gminnej.

Na terenie gminy Unisław organizowane są akcje poboru krwi i szpiku oraz przeprowadzane są w Mammobusach darmowe badania cytologiczne oraz mammografia.

1.1.4. Szkolnictwo

Na terenie gminy funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Brukach Unisławskich;
- Szkoła Podstawowa w Grzybnie;
- Szkoła Podstawowa w Kokocku;
- Zespół Szkół w Unisławiu (w skład Zespołu wchodzi: Szkoła Podstawowa, Gimnazjum, Liceum Ogólnokształcące, Zasadnicza Szkoła Zawodowa);
- Przedszkole Gminne „Krasnoludek”;
- Niepubliczne Przedszkole „Kubuś Puchatek” oddział w Unisławiu. Grzybnie i Kokocku.

1.1.5. Gospodarka

Rolnictwo

Na terenie gminy Unisław przeważają gospodarstwa do 1 ha, co nie jest zjawiskiem korzystnym, gdyż w warunkach konkurencji większą szansę na rozwój mają gospodarstwa charakteryzujące się większą powierzchnią. Im są one mniejsze, tym wyższe są jednostkowe koszty produkcji, a także większe trudności w finansowaniu inwestycji rolnych. Poza tym małe gospodarstwa rolne trudniej niż duże dostosowują jakość produktów i ich cechy sanitarne do wymogów bezpieczeństwa żywnościowego.

Tabela 1. Struktura agrarna gospodarstw

Grupy obszarowe użytków rolnych	Liczba gospodarstw	Powierzchnia gospodarstw
Ogółem	419	5903,85 ha
do 1 ha	99	51,48 ha
od 1 do 5 ha	84	270,28 ha
od 5 do 10 ha	94	792,33 ha
od 10 do 15 ha	60	840,04 ha
15 ha i więcej	82	3949,72 ha

* Podstawa Dane GUS Narodowy Spis Rolny

Produkcja roślinna i zwierzęca

W strukturze zasiewów dominują zboża. Na dalszych miejscach lokują się ziemniaki oraz buraki cukrowe. Rodzaje upraw uwarunkowane są bonitacją gleb oraz rodzajami hodowli.

Tabela 2. Struktura upraw na terenie gminy Unisław

Wyszczególnienie ogólne	W ha
Pszenica:	
- jara	52,53
- ozima	1456,10
Jęczmień:	
- jary	322,56
- ozimy	137,40
Pszenżyto:	

- jare	14,66
- ozime	244,53
Mieszanki zbóż:	
- jare	56,04
Owies	43,36
Żyto	58,17
Kukurydza na ziarno	167,09
Ziemniaki	77,42
Buraki cukrowe	369,48

*Podstawa: Dane GUS – Powszechny Spis Rolny 2010 r.

Hodowla obejmuje głównie kury, trzodę chlewną oraz bydło. Znacznie mniej gospodarstw zajmuje się hodowlą koni, kóz oraz owiec.

Tabela 3. Struktura hodowli w gminie Unisław

Zwierzęta hodowlane	Ilość sztuk	Ilość gospodarstw
Bydło	1750	182
- w tym krowy	587	143
Trzoda chlewna	7064	208
- w tym lochy	817	
Konie	54	23
Kozy	56	bd.
Owce	565	bd.
Kury	7273	bd.

*Podstawa: Dane GUS – Powszechny Spis Rolny 2010 r.

1.1.6. Turystyka

O atrakcyjności turystycznej gminy Unisław decyduje przede wszystkim położenie na jej terenie Zespołu Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego. Powstał on z połączenia Nadwiślańskiego Parku Krajobrazowego i Chełmińskiego Parku Krajobrazowego i zajmuje powierzchnię 55,6 tys. ha. Zanotowano tu występowanie ponad 1000 gatunków roślin naczyniowych, a wśród nich wiele niezwykle rzadkich i ginących, 50 spośród nich objętych jest ścisłą ochroną.

Na terenie gminy zlokalizowane są parki podworskie w Unisławiu, Raciniewie i Stablewicach, a poza tym na uwagę zasługują:

- grodzisko w Unisławiu – wczesnośredniowieczne wyżynne grodzisko koliste;
- kościół parafialny pod wezwaniem św. Bartłomieja Apostoła w Unisławiu – pochodzi z XIII w. Kościół uległ zniszczeniu w czasie wojen szwedzkich. Jego ponowna

konsekracja po odbudowie zniszczeń miała miejsce w 1728 r. Na początku XX w. kościół przebudowano w stylu neogotyckim;

- kościół parafialny pod wezwaniem św. Archanioła w Grzybnie – zbudowany przez Krzyżaków na przełomie XIII i XIV w. W późniejszym okresie budynek świątyni podupadł i dopiero w 1699 r. został gruntownie
- odnowiony;
- dwór murowany z początku XIX w. oraz część parku w tego samego okresu w Głazewie;
- dwór murowany z 2 połowy XVIII w. oraz park przydworski z niezwykle okazami drzew w Gołotach;
- dwór murowany z 1880 roku oraz założenia ogrodowe w Grzybnie;
- dwór murowany z końca XIX w. w parku krajobrazowym w Raciniewie;
- dwór murowany z 1852 roku oraz park krajobrazowy z ponad 100-letnimi okazami drzew w Stablewicach;
- dawny folwark biskupów chełmińskich po sekularyzacji domena królewska w Unisławiu (pałac murowany – administratora dóbr oraz park krajobrazowy z ponad 100-letnimi okazami drzew).

Przez teren gminy przebiegają także:

- szlaki piesze
- szlaki rowerowe:

Jedną z największych atrakcji turystycznych jest jednak stok narciarski z wyciągiem zlokalizowany w miejscowości gminnej. Trasa zjazdowa ma prawie 400 metrów. Wyciąg liczy 280 metrów i w ciągu godziny może przewieźć do 720 osób. Wysokość stoku wynosi 40 metrów.

1.1.7. Mieszkańcy

Wielkość populacji

Wskaźniki demograficzne mają zasadniczy wpływ na jakość życia, szanse rozwojowe i tempo wzrostu poziomu życia w gminie. Takie parametry jak: wykształcenie mieszkańców, gęstość zaludnienia, dodatni poziom przyrostu naturalnego, dodatnie saldo migracji, zachowanie równowagi pomiędzy płciami, właściwe proporcje pomiędzy grupami ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym decydują o przyszłości gminy.

Tabela 4. Wielkość populacji i zmiany w czasie na terenie gminy Unisław

Rok	Liczba ludności	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Migracje
2011	6838	94	47	47	50
2012	6817	78	58	20	66
2013	6810	78	56	22	68
2014	6798	73	62	11	55

* Podstawa Dane USC Gmina Unisław

Analizując dane zawarte w tabeli 4 można zauważyć, że liczba ludności na terenie gminy ulega systematycznemu zmniejszeniu. W 2014 r. w stosunku do 2011 r. liczba osób zamieszkujących gminę Unisław zmniejszyła się o 0,59%.

Struktura wiekowa

Tabela 5 przedstawia populację gminy w rozbiciu na grupy wiekowe uwzględniając płeć.

Najliczniejszą grupą w gminie są osoby w przedziale wiekowym 20-24 lata i stanowią oni ok. 10% populacji mieszkańców. Poza tym na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego dominują kobiety, które stanowią 51% ludności.

Tabela 5. Populacja gminy w rozbiciu na grupy wiekowe z uwzględnieniem płci

Grupa wiekowa	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
0-4 lata	378	197	181
5-9 lat	358	177	181
10-14 lat	433	223	210
15-19 lat	541	266	275
20-24 lata	666	338	328
25-29 lat	541	270	271
30-34 lata	497	263	234
35-39 lat	421	215	206
40-44 lata	435	198	237
45-49 lat	543	260	283
50-54 lata	524	274	250
55-59 lat	379	170	209
60-64 lata	265	131	134
65-69 lat	206	85	121
70-74 lata	232	100	132
75-79 lat	181	71	110
80-84 lata	121	39	82

Powyżej 85	52	11	41
Razem	6773	3288	3485

* Podstawa: Dane GUS Narodowy Spis Powszechny 2011r.

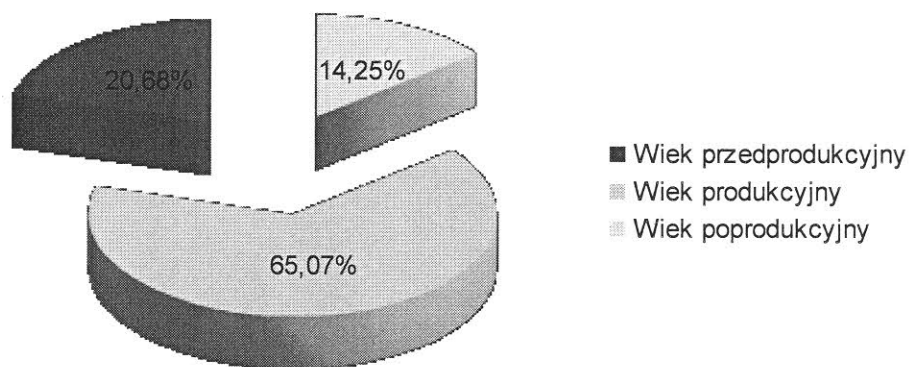
Strukturę ludności według wieku mającą wpływ na kształtowanie się struktur społeczno – ekonomicznych przedstawiono w tabeli 6.

Tabela 6. Struktura ludności według wieku

Grupa wiekowa	Osoby	% ogółu
Wiek przedprodukcyjny:	1443	20,68
- kobiety	720	10,32
- mężczyźni	723	10,36
Wiek produkcyjny:	4541	65,07
- kobiety	2177	31,19
- mężczyźni	2364	33,88
Wiek poprodukcyjny:	995	14,25
- kobiety	673	9,64
- mężczyźni	322	4,61
Ogółem	6979	100,00

*Podstawa: Dane GUS Narodowy Spis Powszechny 2011 r.

Wykres 1. Struktura wiekowa ludności gminy Unisław

1.1.8. Poziom bezrobocie

Bezrobocie jest zjawiskiem trudnym do zmierzenia. Statystyki najczęściej odnoszą się do skali bezrobocia rejestrowanego (jawnego), ujmując w ten sposób tylko część osób pozostających bez pracy a pomijając osoby bezrobotne nie zarejestrowane w Urzędach Pracy.

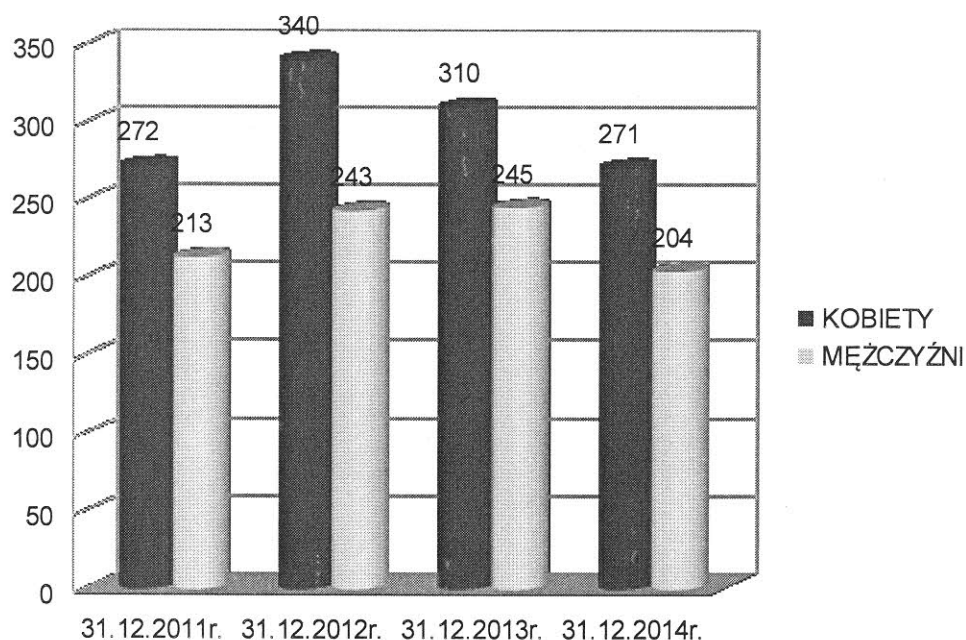
Poważnym skutkiem bezrobocia jest ubożenie rodziny, które często prowadzi do narastania konfliktów i napięć między członkami rodziny oraz przyczynia się do powstawania patologii społecznych. Brak perspektyw zatrudnienia, szczególnie w przypadku bezrobotnych długoterminowych, powoduje degradację pozycji społecznej tych osób. Długotrwałe bezrobocie często prowadzi do ubóstwa oraz marginalizacji społecznej.

Tabela 7. Poziom bezrobocie na terenie Gminy Unisław

Data	Liczba bezrobotnych ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Z prawem do zasiłku dla bezrobotnych
31.12.2011r.	485	213	272	124
31.12.2012r.	583	243	340	176
31.12.2013r.	555	245	310	112
31.12.2014r.	475	204	271	71

* Podstawa: Dane PUP Chełmno.

Wykres 2. Liczba bezrobotnych na terenie gminy Unisław w latach 2011 - 2014

* P odstawa: Dane PUP Chełmno

Wciąż istotnym problemem na terenie gminy pozostaje kwestia bezrobocia, chociaż – jak można zaobserwować analizując dane zawarte w tabeli 7 – liczba osób pozostających bez pracy maleje, co jest zjawiskiem korzystnym. Bezrobocie związane jest z obniżeniem standardu materialnego życia nie tylko samego bezrobotnego, ale i całej jego rodziny. Stąd bardzo często obszary długotrwałego bezrobocia pokrywają się w naszym społeczeństwie z obszarami ubóstwa. To z kolei może powodować rozprzestrzenianie się rozmaitych patologii społecznych.

2.2. System Pomocy Społecznej w Gminie Unisław

Osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej mogą liczyć na pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym w formie świadczeń pieniężnych (zasilek celowy, zasilek okresowy, zasilek stały, zasilek celowy specjalny). Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej świadczy również pomoc rzeczową i finansową oraz pomoc o charakterze niepieniężnym, do której zaliczyć można m. in. pracę socjalną, opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, sprawienie pogrzebu, zapewnienie schronienia, odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej, dożywanie dzieci w szkołach oraz gorący posiłek dla najuboższych mieszkańców gminy Unisław.

Tabela 8. System Pomocy Społecznej w Gminie Unisław.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin				Liczba osób w tych rodzinach			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Ubóstwo	261	260	272	171	702	727	702	192
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	2	5	3	1	2	6	3	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	20	30	31	30	92	146	153	143
Bezrobocie	222	243	288	277	683	714	822	795
Niepełnosprawność	71	62	63	62	114	348	137	143
Długotrwała choroba	117	124	120	115	332	348	340	308
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym:	117	52	52	49	461	174	169	157
- rodziny niepełne	51	49	40	40	164	155	112	112
- rodziny wielodzietne	18	9	12	9	98	50	60	48
Alkoholizm	57	58	48	6	173	175	126	15
Narkomania	0	0	0	1	0	0	0	1
Przemoc w rodzinie	16	15	11	7	76	72	72	19
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	5	12	13	17	5	17	18	23
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	3	1	0	4	5	1	0	6
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0	0	0	0
Kłeska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0

* Dane GOPS Unisław

Analizując dane zawarte w tabeli 25 należy stwierdzić, że w latach 2011 – 2014 największa ilość świadczeń została wypłacona przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z powodu:

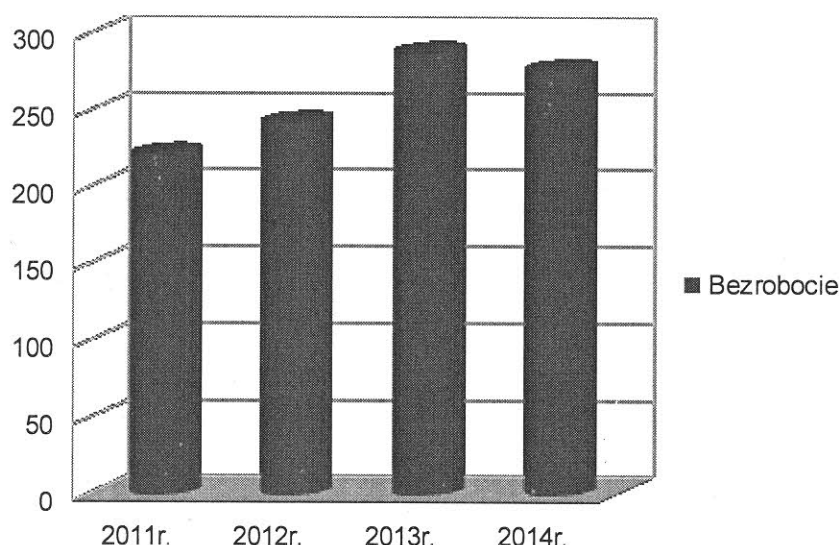
- bezrobocia;
- ubóstwa;
- długotrwałej choroby;
- niepełnosprawności;
- bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Bezrobocie

Bezrobocie jest problemem społecznym, który oprócz swojego wymiaru ekonomicznego ma także duże znaczenie społeczne i psychologiczne. Brak możliwości znalezienia zatrudnienia powoduje powstanie negatywnych skutków, wśród których można wyróżnić m.in. dezaktualizację zdobytej wiedzy i doświadczeń zawodowych, spadek poczucia własnej wartości, zaburzenia dotyczące pełnienia ważnych ról społecznych. W miarę przedłużania się okresu pozostawania bez pracy problemy te nasilają się i rodzą takie zjawiska jak: ubóstwo, izolację, frustrację, wycofywanie się z życia społecznego oraz pogorszenie ogólnego stanu zdrowia. Bezrobocie jest przyczyną zjawisk patologii społecznej, wzrostu poczucia zagrożenia bezpieczeństwa socjalnego, ma także wpływ na poziom i jakość życia osób i rodzin. Szczególnie utrata prawa do zasiłku dla bezrobotnych powoduje, że osoby pozostające bez pracy najczęściej szukają wsparcia w instytucjach pomocy społecznej.

Poza tym bezrobocie, szczególnie długotrwałe, jest bardzo ważnym czynnikiem wykluczenia społecznego. Choć zła sytuacja finansowa nie jest równoznaczna z wykluczeniem społecznym, to jednak osoby pozostające w ubóstwie tracą możliwość uczestnictwa w życiu zawodowym, społecznym, a nawet rodzinnym. Z tej sytuacji trudno jest wyjść o własnych siłach.

Wykres 3. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia

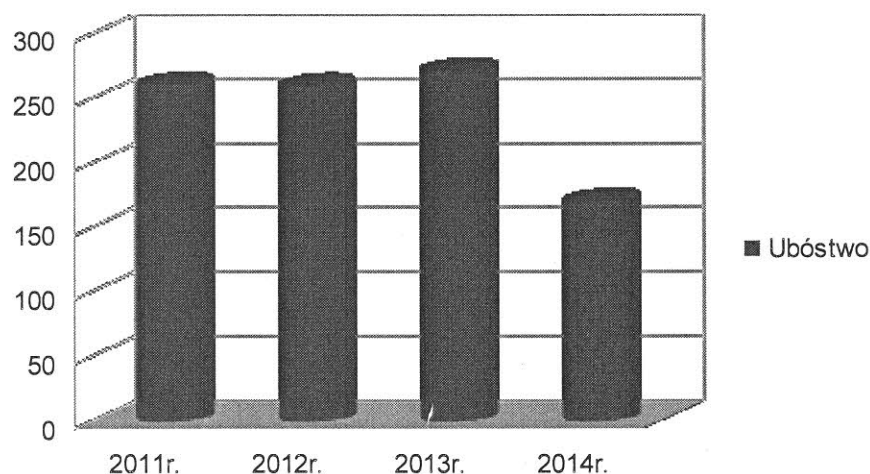

* Dane GOPS Unisław

Ubóstwo

Interpretacja pojęcia „ubóstwo” jest wielorako uwarunkowana, zarówno pod względem istoty ubóstwa (ubóstwo absolutne i ubóstwo względne), jego mierników i kryteriów (minimum biologiczne, minimum socjalne, poziom dochodów, poziom oraz struktura wydatków, ale i subiektywne poczucie ubóstwa), przyczyn ubóstwa, jak i sposobów walki z ubóstwem, a szczególnie roli państwa, samopomocy i solidarności społecznej. Na potrzeby niniejszej Strategii przyjmujemy pojęcie ubóstwa jako stanu, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Pod pojęciem „podstawowe potrzeby” należy rozumieć, nie tylko wyżywienie, ale także takie potrzeby jak: ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia, czy nawet zaspokojenie sfer intelektualnych. Ubóstwo może przybierać różne postaci, czy też stopnie: niedostatku, biedy, nędzy. Jest ono stanem różnego rodzaju braków i to takiego rodzaju i w takich rozmiarach, że człowiek permanentnie nie zaspokaja swoich podstawowych potrzeb. Z tego powodu czuje się poniżony w swojej ludzkiej godności, a rozwój jego osobowości przeżywa kryzys. Często niestety tego stanu o własnych siłach nie może przezwyciężyć. Wszystkie zatem postaci ubóstwa wzajemnie się warunkują i powodują uboczne skutki społeczne - od poczucia bezradności i utraty motywacji do działania, po choroby, a w skrajnych przypadkach nawet do śmierci. Ubóstwo zapewne w istotny sposób powiązane jest także z występowaniem wykluczenia społecznego. Oczywiście nie można twierdzić, że wszystkie osoby ubogie są wykluczone społecznie, jednak obszar współwystępowania tych obu zjawisk jest prawdopodobnie znaczny.

Wykres 4. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa

* Dane GOPS Unisław

Jak można zaobserwować na wykresie 4 na terenie gminy Unisław problem ubóstwa pozostaje wciąż istotny. Najwięcej rodzin skorzystało ze świadczeń z tytułu ubóstwa w 2013 r. (271 rodzin), a najmniej – w 2014 r. (171 rodzin).

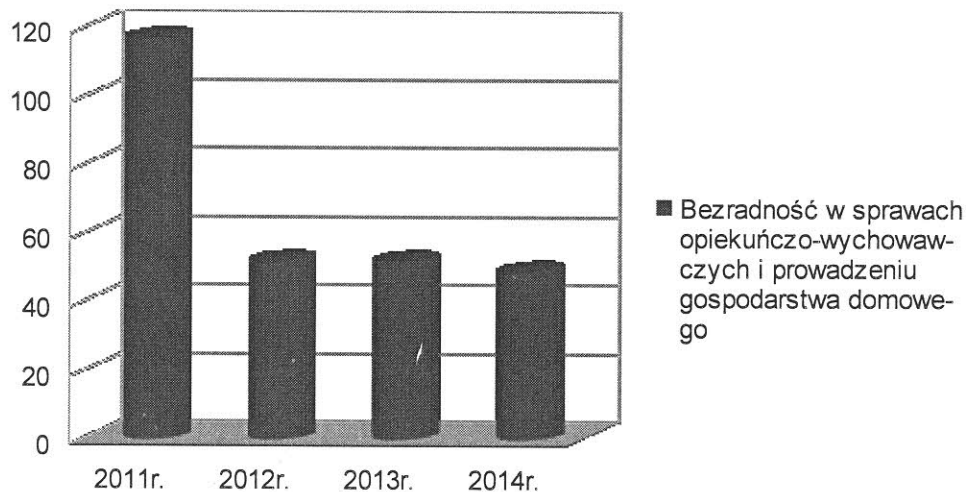
Długotrwała choroba

Innym istotnym problemem społecznym występującym na terenie gminy jest problem długotrwałej choroby. Świadczeniami z tego tytułu objęto odpowiednio: 117 rodziny w 2011 r., 124 rodzin w 2012 r., 120 rodzin w 2013 r. oraz 115 rodzin w 2014 r.

Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

Współczesne problemy, takie jak ubóstwo, bezrobocie czy przemoc w rodzinie mogą prowadzić do występowania zjawiska wyuczonej bezradności i trudności opiekuńczo-wychowawczych. Bardzo często niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami, do których najczęściej należą przemoc domowa, uzależnienie od środków psychoaktywnych, problemy w pełnieniu ról małżeńskich czy rodzicielskich, a nawet zawodowych. Problemy te wyrażają się m. in. w postaci trudności adaptacyjnych, niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, a także niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Dziecko z tzw. trudnościami wychowawczymi często przejawia zachowania buntownicze, bywa agresywne, konfliktowe, łamie panujące obyczaje, normy, czy wartości.

Wykres 5. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

* Dane GOPS Unisław

Jak wynika z wykresu 5 w gminie Unisław liczba rodzin dysfunkcyjnych na przełomie lat 2011-2014 zauważalnie spadła. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej dokłada nadal wszelkich starań, aby pomóc środowiskom, które w dalszym ciągu potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Największa liczba rodzin skorzystała ze świadczeń z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego w 2011 r., a najmniejsza – w 2014 r.

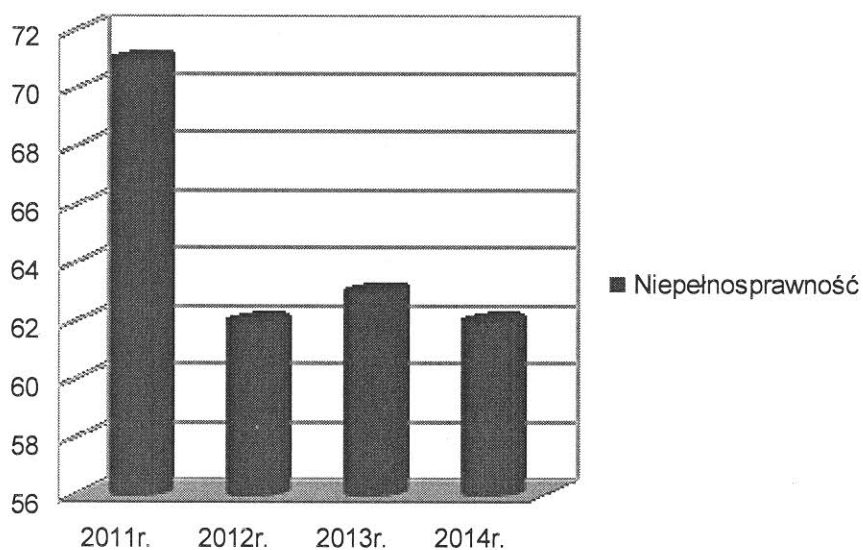
Niepełnosprawność

Niepełnosprawności oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności po

wodującą niezdolność do pracy. Zgodnie z Ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych ustala się trzy stopnie niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia:

- znaczny
- umiarkowany
- lekki

Wykres 6. Rodziny korzystające z pomocy z powodu niepełnosprawności

*Postawa Dane GOPS Unisław.

W związku ze zjawiskiem niepełnosprawności w gminie Unisław z pomocy Społecznej skorzystało odpowiednio 71 rodzin w 2011 r., 62 rodziny w 2012 r., 63 rodziny w 2013 r. i 62 rodziny w 2014 r.

Tabela.9 Pomoc społeczna – rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną (2014 r.)

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych	566	353	988
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	7	7	22
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	566	353	988
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej – ogółem	285	285	728
W tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej	173	173	475

* Dane GOPS Unisław

Tabela 10. Pomoc Społeczna – zadania własne gmin 2014r.

Formy pomocy	Liczba osób którym przyznano świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Razem	566	-	792 396	353	988
zasiłki okresowe ogółem	247	1476	472 863	241	679
w tym środki własne	0	0	0	0	0
dotacja	-	-	472 863	-	-
przyznane z powodu bezrobocia	225	1261	417 222	222	625
przyznane z powodu niepełnosprawności	17	70		23	77
Posiłek	4	12	5 475	1	1
w tym dla dzieci	240	32108		145	714
Usługi opiekuńcze ogółem		40 696	69 900	158	714
Sprawienie pogrzebu	0	0	0	0	0
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem	0	0	0	0	0
w tym zasiłki specjalne celowe	196	1 317	77 366	188	634
Praca socjalna	24	27	4 914	23	55

* Podstawa Dane GOPS Unisław

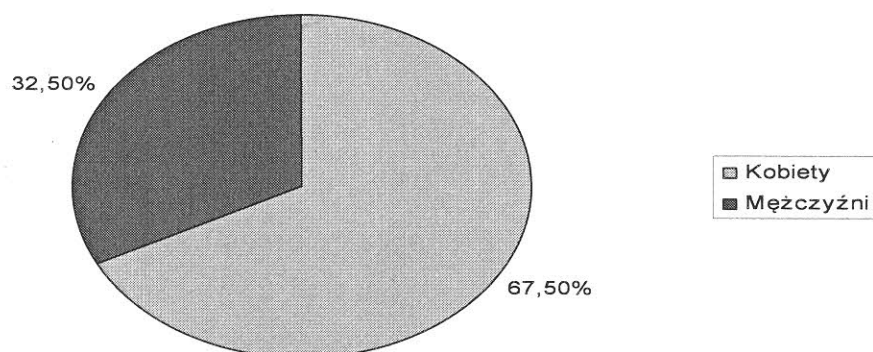
3.3. Identyfikacja podstawowych problemów społecznych na terenie Gminy Unisław.

3.3.1. Problemy społeczne w opinii środowiska lokalnego.

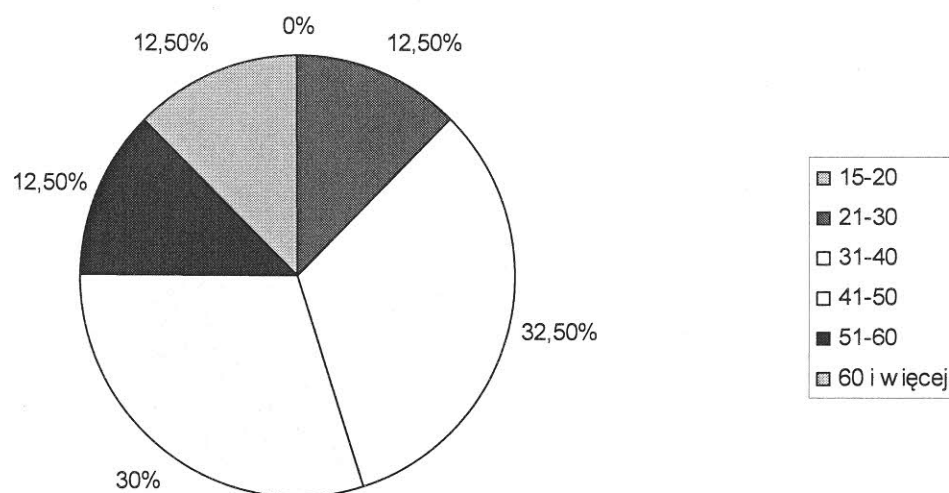
Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. W ramach diagnozy problemów społecznych gminy Unisław badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu ankiety rozesłanej do mieszkańców gminy.

Badana grupa stanowi 40 respondentów: 27 kobiet (67,5 %) oraz 13 mężczyzn (32,5%), co zostało zobrazowane za pomocą poniższego wykresu.

Wykres 7. Charakterystyka badanej populacji z uwzględnieniem płci.

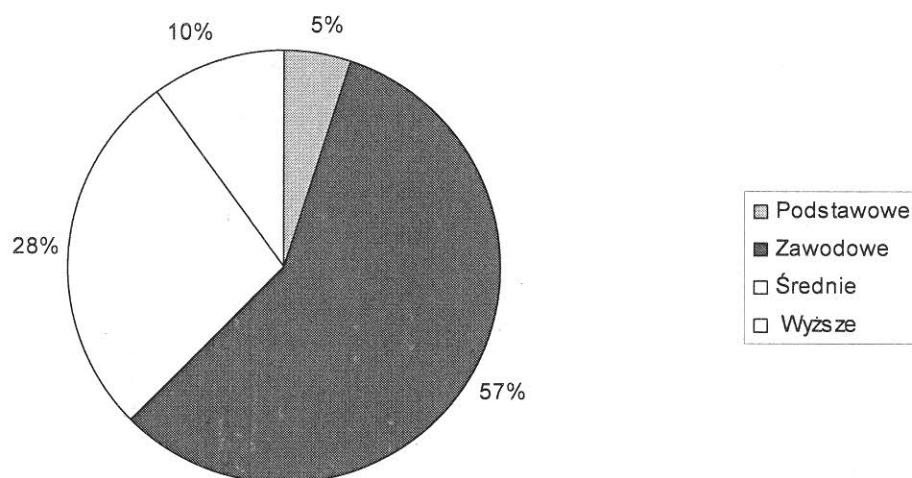

Wykres 8. Charakterystyka badanej populacji z uwzględnieniem wieku.

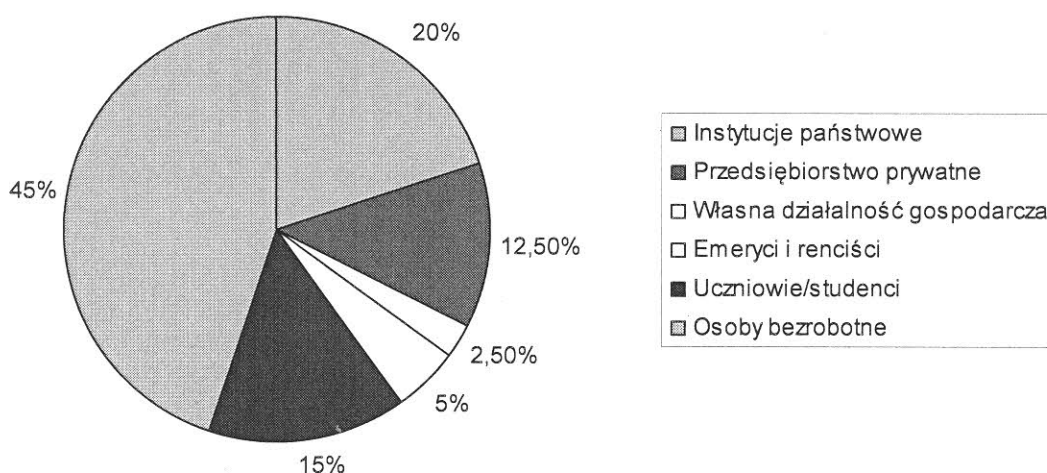
Uwzględniając badanych mieszkańców gminy Unisław 32,5% stanowiły osoby między 31-40 rokiem życia. 30% stanowiły osoby między 41-50 rokiem życia.

Wykres 9. Charakterystyka danej populacji z uwzględnieniem wykształcenia.

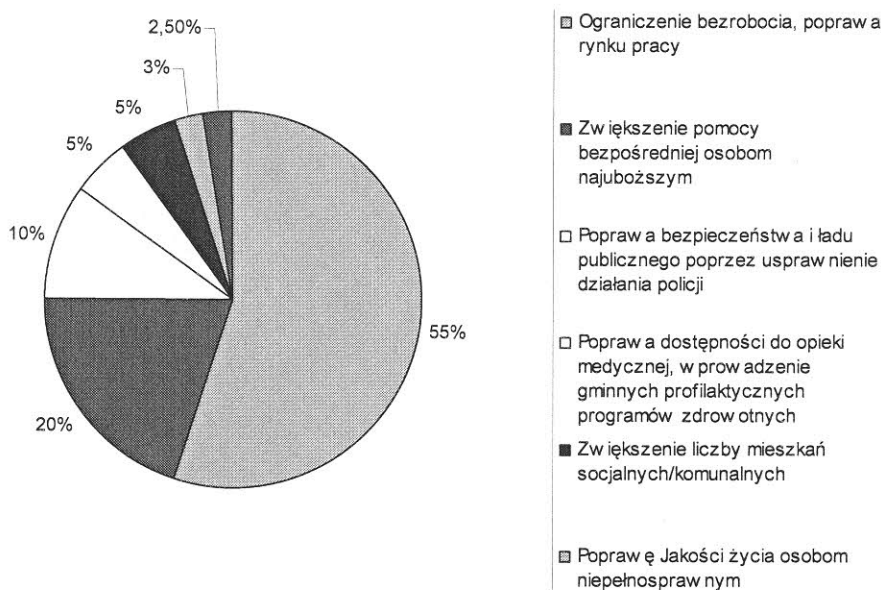
Ze względu na zbyt duże obciążenia finansowe związane z nauką społeczeństwo zaniża swoje aspiracje związane z kształceniem do poziomu szkoły średniej i zawodowej. Jest to widoczne wśród badanych mieszkańców gminy gdzie najliczniejsza grupa (57,5%) badanych stanowiły osoby z wykształceniem zawodowym. Wykształcenie średni zadeklarowało 27,5% badanych.

Wykres 10. Charakterystyka badanych względem statusu społecznego.

Z przeprowadzonych badań wynika, że 45% ankietowanych stanowiły osoby bezrobotne natomiast 35% osoby aktywne zawodowo. 15% badanych stanowili uczniowie i studenci.

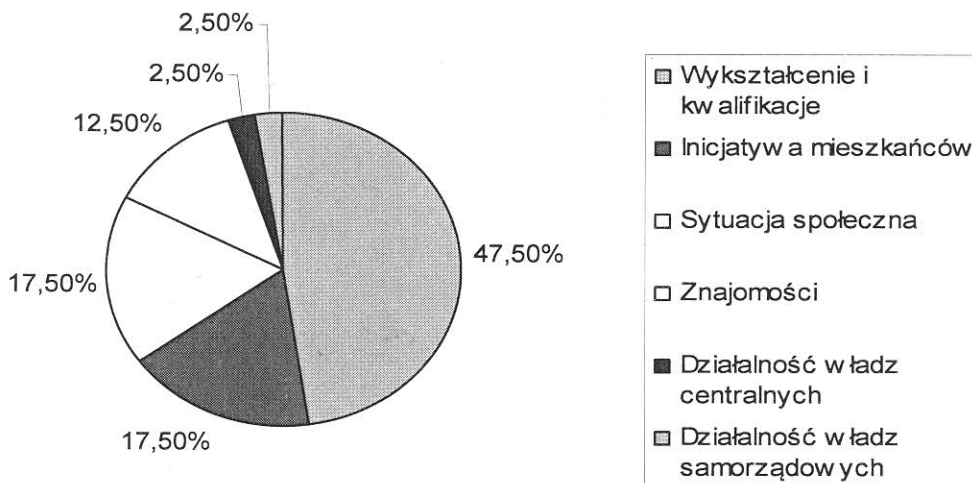
Wykres 11. Oczekiwanie mieszkańców względem samorządu lokalnego w celu rozwiązywania problemów społecznych, z którymi borykają się mieszkańcy gminy?

Starając się poprawić sytuację materialną najbiedniejszych mieszkańców gminy 55% ankietowanych zaproponowało przede wszystkim, aby położyć szczególny nacisk na

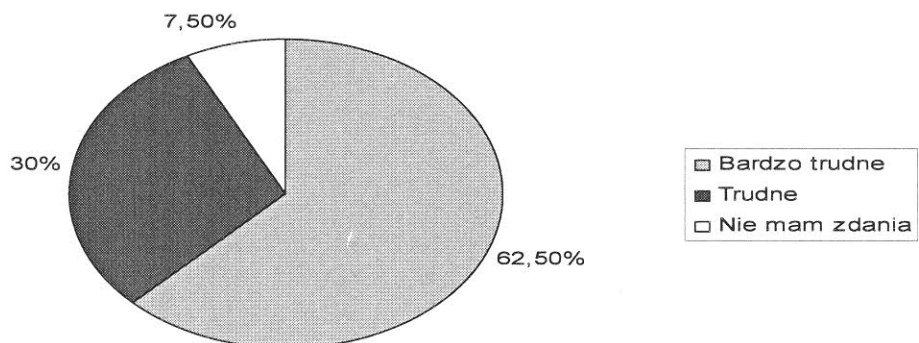
ograniczenie bezrobocia oraz poprawę rynku pracy. Zdaniem ankietowanych stworzenie nowych miejsc pozwoli ludziom na godziwe życie i z pewnością rozwiąże wiele problemów finansowych. Ponadto zwrócono uwagę na większe zainteresowanie władz gminy sytuacją ludzi ubogich. W działaniach skierowanych w stronę osób najbardziej potrzebujących, uwzględniono również zapewnienie dożywiania oraz organizowanie zbiórek odzieży.

Wykres 12. Czynniki mające wpływ na podniesienie standardu życia.

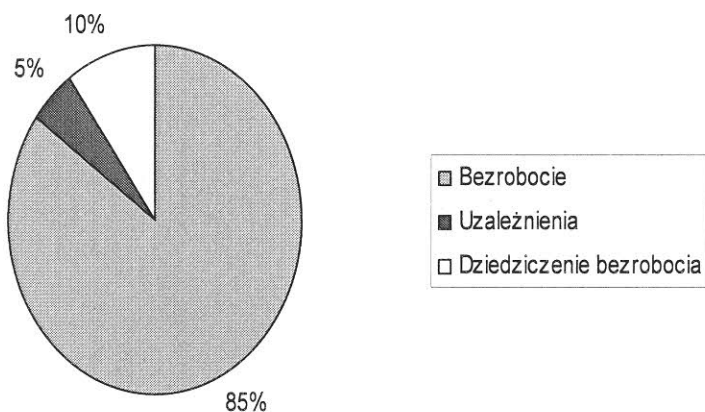
47,5 % ankietowanych uznała, że największy wpływ na standard życia mają kwalifikacje i wykształcenie. Obecnie w trudnych czasach niestety nie wszyscy mogą pozwolić sobie na 17,5% badanych uznała, że ważnym czynnikiem jest inicjatywa i zaradność mieszkańców oraz sytuacja społeczna.

Wykres 13. Skala trudności znalezienia nowej pracy na terenie gminy Unisław.

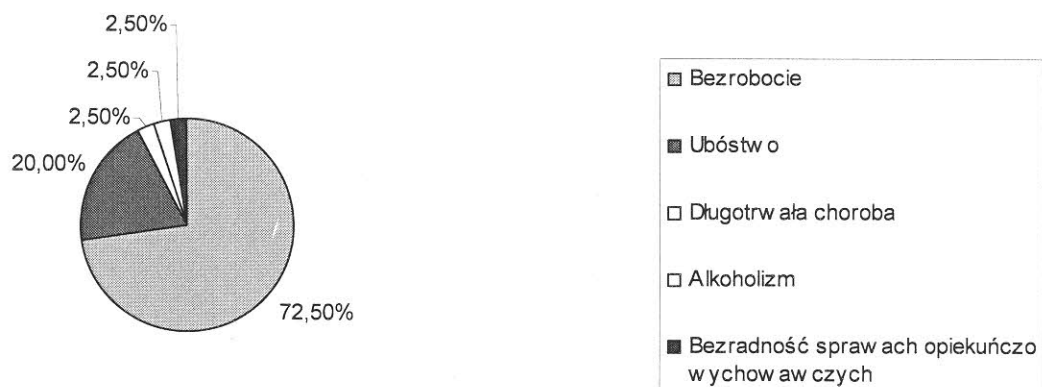
Liczne grono wśród badanych stanowili Ci, którzy uważają, że znalezienie nowej pracy na terenie gminy Unisław jest trudne (62,5%), natomiast 30% respondentów zdecydowało, że znalezienie pracy jest bardzo trudne.

Wykres 14. Główne przyczyny ubóstwa.

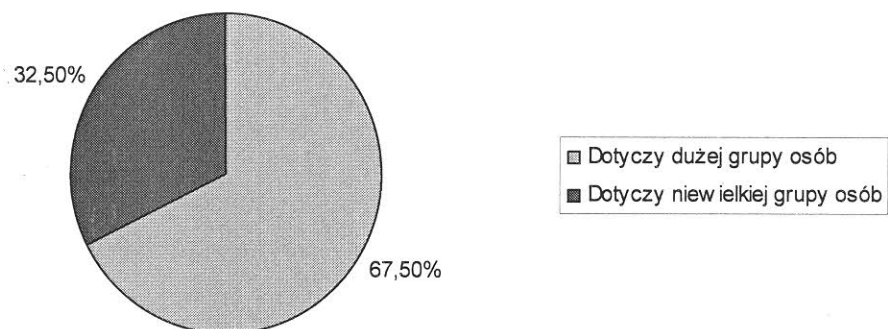
Według respondentów największą przyczyną popadania w ubóstwo jest problem bezrobocia (85%). Ze względu na brak nowych miejsc pracy, automatyzację procesów produkcyjnych, niedostosowanie kierunku wykształcenia do wymagań pracodawcy, brak mobilności osób poszukujących pracę bezrobocie, jak zauważyli mieszkańcy, jest największym problemem z którym borykają się mieszkańcy gminy.

Wykres 15. Główne przyczyny problemów społecznych powodujące trudne warunki życia mieszkańców gminy:

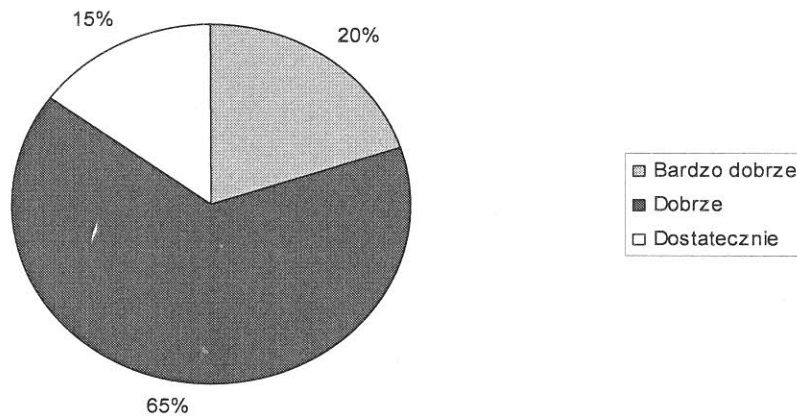
Głównymi czynnikami powodującymi trudne warunki życia mieszkańców gminy wg ankietowanych są: bezrobocie – 72,5% oraz ubóstwo - 20%.

Wykres 16. Skala problemów alkoholizmu wśród mieszkańców gminy Unisław.

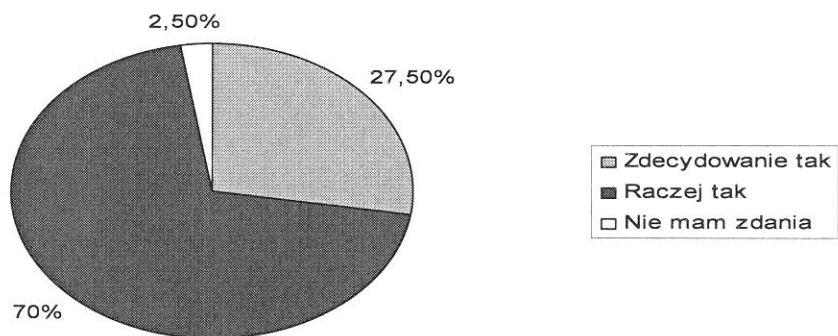
Wśród ankietowanych 67,5% zdecydowało że problem alkoholizmu dotyczy niewielkiej grupy osób, natomiast 32,5% respondentów zauważa problemy z alkoholem u dużej grupy osób.

Wykres 17. Jak oceniamy działania kulturalne realizowane przez gminę Unisław.

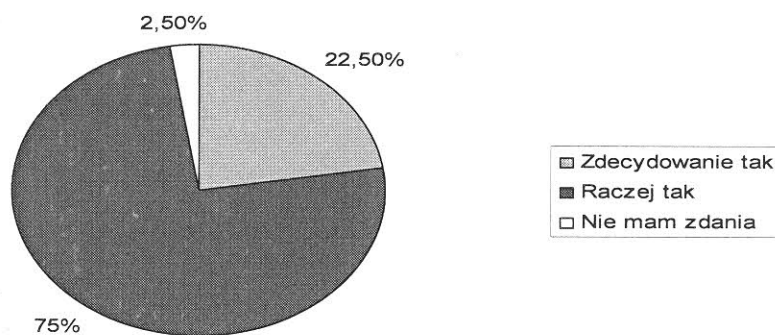
Z przeprowadzonych badań wynika ze 65% mieszkańców dobrze ocenia działania kulturowe realizowane przez gminę Unisław.

Wykres 18. Skala oczekiwania mieszkańców dotycząca częstotliwości organizowania imprez kulturalnych.

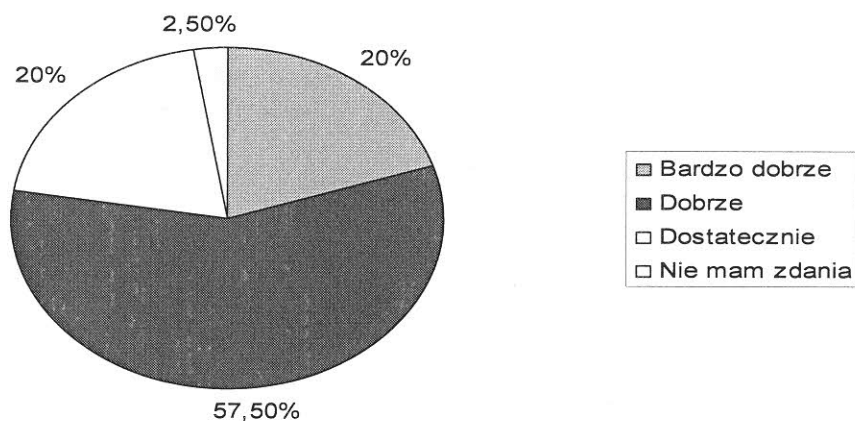
70% ankietowanych na pytanie czy liczba imprez organizowanych przez gminę jest wystarczająca odpowiedziało „raczej tak”, dlatego można przypuszczać, że skala imprez kulturalnych organizowanych przez gminę Unisław jest wystarczająca.

Wykres 19. Skala nośności informacji o imprezach kulturalnych.

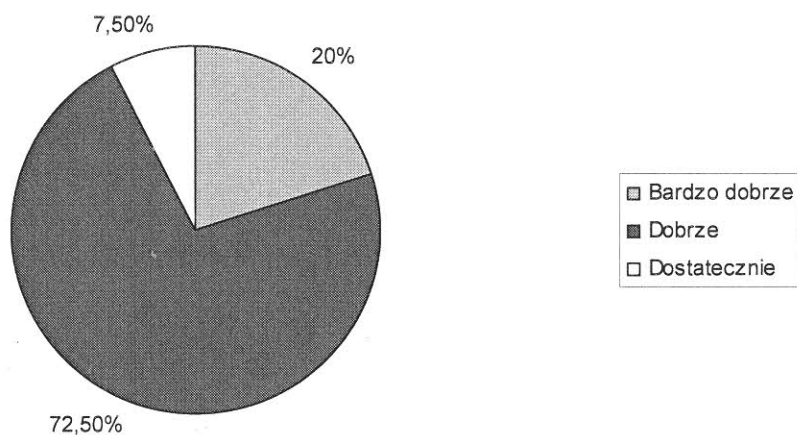
Ankietowani w pozytywny sposób odnoszą się do przekazywania informacji. Większość respondentów (75%) na pytanie czy informacja o imprezach kulturalnych jest wystarczająca udzieliła odpowiedzi „raczej tak”.

Wykres 20. Jak oceniamy infrastrukturę i zagospodarowanie przestrzenne w Gminie?

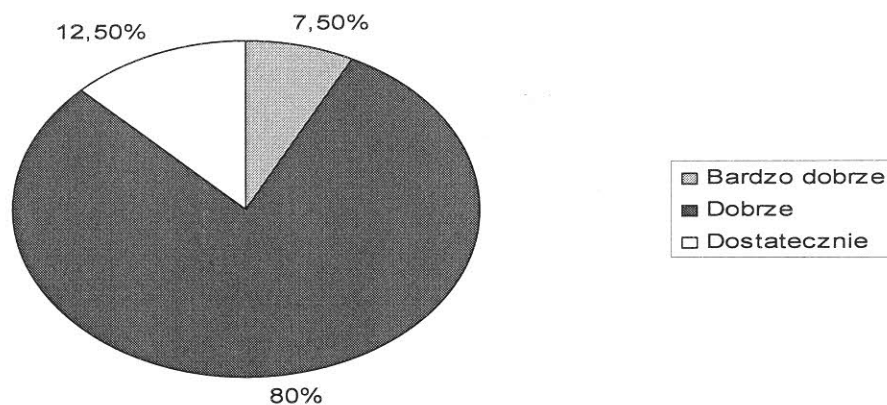
Wśród badanych mieszkańców gminy ponad połowa (57,5%) uważa, że infrastruktura i zagospodarowanie przestrzenne w gminie jest na dobrym poziomie.

Wykres 21. Jak oceniamy poziom kształcenia na terenie Gminy Unisław?

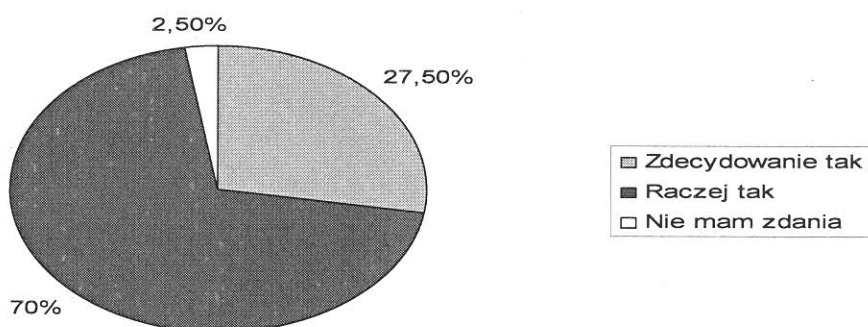
Z przeprowadzonych badań wynika, że poziom kształcenia w gminie Unisław został oceniony przez większość mieszkańców w dobry sposób.

Wykres 22. Jak oceniamy stan bezpieczeństwa na terenie gminy?

Większość mieszkańców gminy (80%) czuje się bezpiecznie, oceniając stan bezpieczeństwa na terenie gminy jako dobry.

Wykres 23. Jak oceniamy stan czystości na terenie gminy?

Największy odsetek respondentów (70%) uznało, że stan czystości w naszej gminie jest dobry.

Podsumowanie wyników ankiety.

Podsumowując wyniki ankiety przeprowadzonej na terenie gminy Unisław należy stwierdzić, że mieszkańcy postrzegają warunki życia panujące na jej terenie jako dość dobre, jednak zauważają przy tym występujące problemy społeczne, których skala jest znacząca.

Za najważniejsze problemy w gminie uznano ubóstwo oraz bezrobocie. Obydwa problemy są ze sobą ściśle skorelowane i – według respondentów – w znacznym stopniu dotyczą mieszkańców gminy i ich zdaniem w przyszłości mogą być jeszcze bardziej odczuwalne. Bieda przyczynia się bowiem do pogłębiania patologii społecznych, wzrostu niewydolności wychowawczej rodzin, pojawienia się problemu narkomanii, demoralizacji młodzieży,

chuligaństwa i przestępczości. Mieszkańcy wskazali ponadto potrzebę położenia nacisku na ograniczenie bezrobocia oraz poprawę rynku pracy.

3.3.2. Posumowanie analizy strategicznej – Analiza SWOT

Analiza SWOT to forma wypracowanej ogólnej metody mającej służyć badaniu problemów społecznych w Gminie Unisław i poddanie dokładnej analizie relacji wszelkich czynników wewnętrznych i zewnętrznych wpływających na badaną sytuację. Te czynniki można podzielić na: szanse, zagrożenia, mocne strony i słabe strony. Głównym celem realizowanym w analizie SWOT jest opisanie elementów, które wchodzi w skład wymienionych wcześniej składników, przeanalizowaniu ich wpływu na sytuację społeczną Gminy oraz zaproponowanie rozwiązań. Samo wskazanie szans i zagrożeń oraz mocnych i słabych stron jest już ważną częścią diagnostyki problemu. Nakreślona analiza SWOT ma służyć do wskazania czynników, które wpływają na progress bądź brak rozwoju.

Tabela 11. Analiza SWOT

GOSPODARKA GMINY	
Mocne strony	Słabe strony
<p>Cały szereg podmiotów gospodarczych. Dobrze prosperujące rolnictwo. Dobrze zorganizowany transport ciężarowy. Dogodne odległości od dużych miast regionu. Występowanie terenów o dużych walorach rekreacyjnych i turystycznych. Uruchomienie połączenia kolejowego z Bydgoszczą do Torunia.</p>	<p>Niedostateczny stan infrastruktury drogowej na terenie gminy. Brak dużych zakładów pracy. Brak terenów inwestycyjnych. Brak instytucji otoczenia biznesu. Zbyt duże uzależnienie małych podmiotów gospodarczych od jednego, dużego przedsiębiorstwa. Brak pełnego wykorzystania walorów turystycznych gminy.</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Możliwość pozyskania terenów inwestycyjnych. Modernizacja gminy będąca skutkiem wykorzystania funduszy pomocowych Unii Europejskiej. Aktywna polityka władz samorządowych nastawiona na pozyskanie inwestorów zewnętrznych oraz rozwój przedsiębiorczości mieszkańców.</p>	<p>Funkcjonowanie Toruńskiej Strefy Ekonomicznej, która zmniejsza zainteresowanie gminą przez inwestorów. Starzenie się społeczeństwa. Działania konkurencyjne innych gmin starających się przyciągnąć inwestorów, turystów oraz fundusze pomocowe. Trudności w zgromadzeniu środków na wkład własny konieczny do ubiegania się o fundusze w ramach programów operacyjnych współfinansowanych przez UE.</p>

MIESZKAŃCY GMINY	
Mocne strony	Słabe strony
<p>Występowanie dużej liczby osób w wieku produkcyjnym.</p> <p>Istnienie na terenie gminy szkoły zawodowej i średniej.</p> <p>Istnienie organizacji zrzeszających mieszkańców.</p> <p>Duża aktywność liderów lokalnych.</p> <p>Aspiracje mieszkańców dotyczące uzupełniania wykształcenia, podnoszenia kwalifikacji zawodowych, zdobywania przez młodzież wykształcenia na poziomie co najmniej średnim.</p>	<p>Bardzo duży odsetek osób korzystających z pomocy społecznej.</p> <p>Występowanie postawy roszczeniowej wśród mieszkańców.</p> <p>Bariery architektoniczne utrudniające korzystanie z dóbr i usług ludziom niepełnosprawnym.</p> <p>Niski przyrost naturalny.</p> <p>Występowanie dużej liczby osób pracujących „na czarno”.</p> <p>Brak wiary w siebie, we własne możliwości, zwłaszcza wśród beneficjentów pomocy społecznej.</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Zwiększanie się oferty edukacyjnej, jej coraz większa dostępność oraz relatywne obniżenie kosztów ponoszonych przez uczących się.</p> <p>Możliwość pozyskiwania przez gminę środków zewnętrznych.</p>	<p>Migracja najlepiej wykształconych młodych mieszkańców do ośrodków miejskich.</p> <p>Uwarunkowana względami ekonomicznymi emigracja osób o deficytowych i poszukiwanych przez pracodawców kwalifikacjach za granicę.</p>

RYNEK PRACY NA TERENIE GMINY	
Mocne strony	Słabe strony
<p>Istnienie możliwości podjęcia na terenie gminy pracy sezonowej.</p> <p>Gotowość podejmowania przez młodych ludzi nowych wyzwań i elastyczne reagowanie na potrzeby rynku pracy.</p> <p>Malejące bezrobocie.</p> <p>Upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach</p>	<p>Występowanie ciągle dość dużego bezrobocia.</p> <p>Brak dużych zakładów pracy na terenie gminy.</p> <p>Brak działań służących ograniczeniu zjawiska nielegalnego zatrudnienia</p> <p>Apatia i bierność osób długotrwale bezrobotnych.</p> <p>Występowanie dużej grupy osób o kwalifikacjach, na które brak jest zapotrzebowania ze strony rynku pracy.</p> <p>Trudna sytuacja dużej rzeszy bezrobotnych, którym nie przysługuje już zasiłek z urzędu pracy.</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Istnienie programów i funduszy na poziomie powiatowym i wojewódzkim, których celem jest</p>	<p>Niski poziom wynagrodzeń.</p> <p>Występowanie dużych obciążeń finansowych dla</p>

<p>ograniczanie bezrobocia i jego skutków. Przekwalifikowanie bezrobotnych. Istnienie możliwości podjęcia pracy poza terenem gminy.</p>	<p>osób prowadzących własną działalność gospodarczą (ZUS, US). Istnienie dużych barier biurokratycznych związanych z założeniem i prowadzeniem własnej działalności gospodarczej, związanych także ze złym skonstruowaniem przepisów prawnych w tym zakresie. Migracja młodych ludzi do większych ośrodków oraz za granicę. Występowanie dziedziczenia bezrobocia Niewystarczająca wiedza osób bezrobotnych o usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach.</p>
---	---

STAN OŚWIATY, KULTURY I TURYSTYKI NA TERENIE GMINY	
Mocne strony	Słabe strony
<p>Działalność na terenie gminy liceum ogólnokształcącego oraz szkoły zawodowej. Możliwość zdobycia na terenie gminy odpowiedniego wykształcenia bez konieczności dojazdu do placówek zlokalizowanych poza jej obszarem („od przedszkola do matury”). Funkcjonowanie GOK i bibliotek. Występowanie dobrych warunków do uprawiania sportu (m.in. funkcjonowanie stoku narciarskiego, ścieżki rowerowe, hala widowiskowo - sportowa). Istnienie bardzo dobrego zaplecza sportowego. Istnienie klubów sportowych. Istnienie parku z placem zabaw. Występowanie zabytków oraz obszarów mogących przyciągać turystów na tereny gminy.</p>	<p>Brak bazy hotelowej i gospodarstw agroturystycznych. Brak sali widowiskowej. Niskie nakłady na oświatę. Występowanie trudności wychowawczych.</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Wykorzystanie Pradoliny Wisły w celu rozwoju turystyki i agroturystyki na terenie gminy. Korzystne położenie gminy w stosunku do zabytkowych miast regionu. Wykorzystanie środków pochodzących z europejskich funduszy pomocowych.</p>	<p>Brak aspiracji edukacyjnych wśród rodzin zagrożonych wykluczeniem. Apatia i bierność części ludności i jej brak zainteresowania dla życia i spraw gminy. Niż demograficzny.</p>

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
Mocne strony	Słabe strony
<p>Podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego.</p> <p>Diagnozowanie problemów społecznych w gminie.</p> <p>Poprawa jakości obsługi klientów GOPS-u, uświadamianie władzom gminy roli i potrzeb sektora pomocy społecznej,</p> <p>podejmowanie współpracy z organizacjami oraz przedstawicielami kościołów i instytucjami pozarządowymi.</p>	<p>Nieodpowiednia do potrzeb liczba pracowników w ośrodku pomocy</p> <p>Brak przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Dobrze wykwalifikowana kadra zatrudniona w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Unisławiu.</p> <p>Szerzenie informacji wśród beneficjentów systemu pomocy społecznej o dostępnych formach wsparcia.</p> <p>Istnienie organizacji pozarządowych</p> <p>Posiadanie przez pracowników pomocy społecznej wiedzy na temat instytucji wsparcia i organizacji pozarządowych.</p>	<p>Zwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika</p> <p>Brak wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia</p> <p>Niska świadomość władz gminy co do roli i potrzeb sektora pomocy społecznej</p>

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Unisław obejmowała kilkanaście zagadnień jej wyniki posłużyły do opracowania założeń polityki społecznej gminy na lata 2016 - 2025.

Zostały one przedstawione w części programowej strategii i zawierają działania, które powinny przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych występujących obecnie i w najbliższych latach.

III. Część programowa

1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Unisław na lata 2016 - 2025, jest następująca:

**Unisław gminą zintegrowaną społecznie,
podnoszącą jakość życia mieszkańców, zaspokajającą ich potrzeby i
stwarzającą im bezpieczeństwo i możliwości rozwoju.**

Cel strategiczny I:

Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu oraz zapobieganie ich skutkom.

Cele operacyjne:

1. Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.
2. Zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1:

1. Podejmowanie dalszej współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Chełmnie w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych, prac społecznych użytecznych i zatrudnienia socjalnego.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w szczególności z kobietami po 45 roku życia, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.
3. Zmniejszenie bezrobocia poprzez pomoc finansową udzielaną przez GOPS.
4. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy Unii Europejskiej.
5. Wpływanie na dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.
6. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2:

1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.
2. Nacisk na pracę socjalną, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych.
3. Promowanie wśród zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej.
4. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej (w tym w postaci posiłku) osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
5. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz ubogich.
6. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
7. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.
8. Powiększenie w gminie zasobów mieszkań socjalnych i chronionych dla potrzebujących.
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ubogich oraz z Kościoła.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016 - 2025.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego w Unisławiu, Środowiskowy Dom Samopomocy w Chełmnie.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy w Chełmnie, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy, wojewódzki i centralny (ministerstwo), fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy w Chełmnie różnymi formami wsparcia,
- liczba osób bezrobotnych i ubogich objętych pracą socjalną oraz liczba osób objętych kontraktami socjalnym,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia i ubóstwa,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba programów wsparcia zagrożonych i dotkniętych ubóstwem oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba mieszkań socjalnych,

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku liczby osób bezrobotnych,
- zwiększenia liczby osób zaktywizowanych,
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej,
- zwiększenia możliwości uzyskania mieszkania z zasobów gminy przez o niskim statusie materialnym.

Cel strategiczny II:

Poprawa jakości życia ludzi starszych oraz zapobieganie marginalizacji życia starszego pokolenia.

Cele operacyjne:

1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi.
2. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym.
3. Rozszerzenie dostępu do usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
4. Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze zaspokajanie ich potrzeb kulturalno - społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, wycieczek, utworzenie Klubu Seniora lub Domu Dziennego Pobytu dla seniorów.
6. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych oraz z Kościołem.
7. Utworzenie grup wsparcia dla opiekunów osób starszych.
8. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze w codziennym życiu.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016 - 2025

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chełmnie, Środowiskowy Dom Samopomocy w Chełmnie, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy, wojewódzki i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób starszych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,

- liczba osób starszych objętych usługami opiekuńczymi,
- liczba osób korzystająca z Klubu Seniora,
- liczba wolontariuszy.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- zwiększenia udziału seniorów w życiu społecznym,
- podniesienia jakości świadczonych usługach,
- podniesienie jakości funkcjonowania osób starszych w środowisku.

Cel strategiczny III:

1. Wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami alkoholizmu i narkomanii.

Cele operacyjne:

1. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z alkoholem i narkotykami.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, rozpowszechnianie informacji na temat możliwości uzyskania wsparcia ww. zakresie.
2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi narkotykowymi i szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego.
3. Zintensyfikowanie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży.
4. Dążenie do rozszerzenia działalności Punktu Konsultacyjnego poprzez zwiększenie liczby godzin pracy zatrudnionych specjalistów.
5. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz dotkniętych problemami alkoholowymi.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016 - 2025.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny, Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego.

Partnerzy w realizacji działań:

Placówki ochrony zdrowia, specjaliści, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, placówki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, Sąd Rejonowy, , kuratorzy sądowi, Policja, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy wojewódzki i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej i szkoleniowej,
- liczba osób objętych wsparciem w ramach Punktu Konsultacyjnego.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

Cel strategiczny IV:

1. Poprawa warunków społecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej i integracja społeczna.

Cele operacyjne:

1. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celów operacyjnych:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami niepełnosprawnymi.
2. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym.
3. Rozszerzenie dostępu do usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
4. Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby niepełnosprawne poprzez dążenie do zaspokajania ich potrzeb kulturalno - społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych.
5. Podejmowanie współpracy z PCPR-em, PUP-em i PFRON-em w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy likwidacji barier architektonicznych, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zdobyciu i utrzymaniu zatrudnienia.

6. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych oraz z Kościołem.
7. Utworzenie grup wsparcia dla opiekunów osób niepełnosprawnych.
8. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby niepełnosprawne w codziennym życiu.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016 - 2025

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Państwowy Fundusz rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Chełmnie, Środowiskowy Dom Samopomocy w Chełmnie, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy, wojewódzki i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,
- liczba osób niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem systemu pomocy społecznej,
- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych,
- liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi,
- liczba nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba wolontariuszy.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- Zwiększenia udziału osób niepełnosprawnych w życiu codziennym,
- Podniesienia jakości funkcjonowania osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania,
- Zwiększenia osób usprawnionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny V:

1. Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.
2. Pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia.
3. Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.:

1. Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników GOPS-u i placówek oświatowych.
2. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
3. Udzielanie przez GOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
4. Zwiększenie dostępności dla rodzin oraz osób samotnie wychowujących dzieci wsparcia psychologiczno - pedagogicznego, prawnego i socjalnego.
5. Ulgi w opłatach dla rodziców – przedszkole.
6. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych
7. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
8. Kontynuowanie i rozwijanie działalności świetlic wiejskich.
9. Zwiększenie miejsc w przedszkolach oraz wydłużenie godzin jego pracy.
10. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo - wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej, służby zdrowia, Sądu Rejonowego i kuratorów sądowych, policji, organizacji pozarządowych i Kościoła.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016 - 2025.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji działań:

Placówki ponadgimnazjalne w powiecie, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy, wojewódzki i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba dzieci uczęszczających do żłobka,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba dzieci i młodzieży objętych alternatywnymi formami spędzania czasu wolnego,
- liczba dzieci z nich korzystających ze świetlic

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- zwiększenia dostępności wsparcia, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci,
- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych
- zróżnicowania form spędzania czasu wolnego oraz wzrostu liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających.

Cel strategiczny VI:

Cele operacyjne:

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno - edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów.
2. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie) oraz ograniczenie dostępu młodzieży do papierosów, alkoholu i narkotyków.
3. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie.
4. Podejmowanie przez jednostki gminne i jej mieszkańców współpracy z instytucjami o zasięgu ponadgminnym, policją, Prokuraturą Rejonową, Sądem Rejonowym, kuratorami sądowymi oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont dróg gminnych, budowę przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia, organizację dowozu dzieci i młodzieży do szkół.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2025.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji działań:

Placówki ponadgimnazjalne w powiecie, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy, wojewódzki i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze,
- liczba dzieci i młodzieży dowożonych do szkół,
- stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku przestępczości, w tym wśród nieletnich,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie przestępczości i jej skutków,
- zwiększenia bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny VII:

1. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Wyzwalanie aktywności obywatelskiej.
3. Wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.:

1. Zatrudnienie w Ośrodku Pomocy Społecznej odpowiedniej liczby pracowników zgodnie z obowiązującymi przepisami.
2. Zachęcanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz wspieranie inicjatyw społecznych.
3. Inicjowanie w gminie działalności organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej oraz podmiotów ekonomii społecznej (nowo powstałych w gminie lub spoza gminy – o ponadlokalnym obszarze działania).
4. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego (także o zasięgu ponadgminnym).
5. Wspieranie lokalowe organizacji pozarządowych oraz podmiotów ekonomii społecznej, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.
6. Propagowanie idei wolontariatu we współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami ekonomii społecznej oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016 - 2025.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chełmnie, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy, wojewódzki i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba pracowników socjalnych
- liczba działających w gminie organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej oraz podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba wspólnych przedsięwzięć z zakresu rozwiązywania problemów społecznych,
- liczba opracowanych projektów,

- liczba wspieranych przez samorząd organizacji pozarządowych oraz podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba wolontariuszy.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- profesjonalizacji kadry pomocy społecznej,
- zwiększenia jakości świadczonych usług
- zwiększenia aktywności mieszkańców i wzrostu liczby inicjatyw społecznych,
- zróżnicowania form i zwiększenia efektywności współpracy samorządu z sektorem pozarządowym.

2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITROWANIE JEJ REALIZACJI

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Unisław 2016 - 2025 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Unisławiu. Działania te będą podejmowane przez wskazane powyżej podmioty. Monitoring zapisów strategicznych pozwoli zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany. W przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych podjęcie ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii. Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji. W przypadku części danych może zaistnieć potrzeba przeprowadzenia badań ankietowych wśród mieszkańców gminy oraz w kluczowych dla rozwiązywania lokalnych problemów społecznych podmiotach. Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

3. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Unisław na lata 2016 – 2025 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.